

I

(Beslutninger og resolutioner, henstillinger og udtalelser)

UDTALELSER

DET EUROPÆISKE ØKONOMISKE OG SOCIALE UDVALG

460. PLENARMØDE DEN 17. OG 18. FEBRUAR 2010

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om tilpasning af kvalifikationer til behovene i erhvervsliv og tjenesteydelsessektorer under forandring — bidrag fra en eventuel etablering på EU-plan af sektorråd for beskæftigelse-kvalifikationer

(sonderende udtalelse)

(2010/C 347/01)

Ordfører: **Marian KRZAKLEWSKI**

Medordfører: **András SZÜCS**

I et brev af 29. juni 2009 og under henvisning til EF-traktatens artikel 262 anmodede Kommissionens næstformand, Margot Wallström, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg om at udarbejde en sonderende udtalelse om:

Tilpasning af kvalifikationer til behovene i erhvervsliv og tjenesteydelsessektorer under forandring – bidrag fra en eventuel etablering på EU-plan af sektorråd for beskæftigelse-kvalifikationer.

Det forberedende arbejde henvistes til Den Rådgivende Kommission for Industrielle Ændringer (CCMI), som vedtog sin udtalelse den 4. februar 2010.

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 460. plenarforsamling den 17.-18. februar 2010, mødet den 17. februar, følgende udtalelse med 149 stemmer for, 6 imod og 5 hverken for eller imod:

1. Konklusioner og henstillinger

1.1 Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg (EØSU) noterer sig med stor interesse idéen om at etablere sektorråd for beskæftigelse-kvalifikationer på EU-plan. EØSU mener, at hensigtsmæssigt organiserede og ledede **sektorråd** med deltagelse af mange forskellige aktører **bør spille en afgørende rolle i forbindelse med forvaltningen af sektorielle ændringer** og navnlig foregribelsen af de skiftende behov for beskæftigelse og kvalifikationer samt **tilpasningen af kvalifikationer til udbud og efterspørgsel**.

1.2 EØSU er overbevist om, at europæiske sektorråd kan støtte forvaltningen af sektorielle ændringer og bidrage til opfyldelsen af de mål, der knytter sig til initiativet »Nye kvalifikationer til nye job«, samt være nyttige, når der på EU-niveau træffes beslutninger vedrørende sektorielle ændringer.

1.3 Efter at have analyseret fordelene og ulemperne ved de politiske løsningsmodeller, der overvejes i en gennemførlighedsundersøgelse af udformningen af sektorrådene, går EØSU ind for, at sektorrådene udformes efter den europæiske sociale dialog. Sektorrådene kunne have betydelig gavn af kontakt (i henhold til princippet om samarbejde) med strukturerne i den europæiske sociale dialog på sektorplan og deres politiske aktiviteter.

1.4 EØSU finder, at aktiviteterne i de europæiske sektorudvalg for den sociale dialog kan tjene som model for, hvordan sektorrådene skal fungere.

1.4.1 Det skal dog påpeges, at de europæiske sektorråd kan have et større omfang, set i forhold til hvor mange berørte parter de kan bestå af, og spille en mere uafhængig rolle end de europæiske sektorudvalg for den sociale dialog, der er mere fokuseret på kvalifikationer og arbejdsmarkedet end den sociale dialog.

1.4.2 EØSU mener, at sektorer uden europæiske sociale dialogstrukturer også bør have mulighed for at etablere et europæisk sektorråd. Et nyt europæisk sektorråd kunne således danne grundlag for etablering af et nyt europæisk sektorudvalg for den sociale dialog.

1.5 EØSU finder, at fremtidige europæiske sektorråd bør arbejde tæt og regelmæssigt sammen med deres nationale modparter. **EØSU anbefaler, at de europæiske sektorråd skal støtte etableringen af nationale sektorråd i de sektorer, hvor de endnu ikke findes, ved hjælp af råd og eksempler på bedste praksis.**

1.6 EØSU finder, at de nye europæiske sektorråd ud over at støtte forvaltningen af sektorielle ændringer først og fremmest kunne have til opgave:

- at analysere kvantitative og kvalitative arbejdsmarkedstendenser i den pågældende sektor;
- at fremsætte forslag, der kan udfylde og fjerne kvalitative og kvantitative huller på arbejdsmarkedet, og at gennemføre programmer og foranstaltninger for at sikre dette;
- at støtte samarbejdet mellem virksomhederne og udbydere af erhvervsuddannelse (VET) ⁽¹⁾.

1.7 EØSU bekræfter, at hvis disse råd skal kunne fungere efter hensigten, er det vigtigt at sikre følgende:

- rådene bør udgøre en platform bestående af arbejdsmarkedets parter, uddannelsesinstitutioner og -organisationer, institutioner, organisationer og offentlige myndigheder, brancheforeninger og organisationer, der tilbyder erhvervsuddannelse (VET) og grundlæggende erhvervsuddannelse (IVET);
- rådene bør have sektorspecifik fokus, dvs. de skal være koncentreret om sektorer i bred forstand og tage sig af sektorspecifikke erhverv;
- rådene skal tage højde for dynamiske ændringer i sektorerens arbejdsområder og fremkomsten af nye sektorer;
- rådene skal sikre, at repræsentanter for arbejdsgivere og ansatte samt i passende omfang uddannelsesarrangører og politiske myndigheder deltager i ledelsen;

- rådene bør have et stærkt strategisk partnerskab, hvilket betyder, at de skal opbygge forbindelser med sekundære uddannelsesinstitutioner, institutioner, der leverer erhvervsuddannelsesjenester til personer efter grundskolen, højere læreanstalter, virksomheder, sektorråd og regionale myndigheder;
- rådene bør anvende solide og produktive arbejdsstrategier, der fokuserer på industriens faktiske situation og presserende behov som f.eks. behovet for information om arbejdsmarkedet og midler til at tiltrække og fastholde den nødvendige arbejdskraft i sektoren. Samtidig bør de tage hensyn til de små og mellemstore virksomheders behov;
- rådene først og fremmest tager hensyn til situationen og behovene på arbejdsmarkedet ud fra en europæisk synsvinkel;
- rådene bør befordre udvikling af en tilgang, som anvender en fælles metode med udgangspunkt i de opgaver, der udføres (resultater) i virksomhederne, med det sigte at skabe et klart revisionsspør lige fra, hvad der gøres på arbejdspladsen og til den endelige faglige og almene uddannelse og kvalifikationer.

1.8 EØSU foreslår, at de europæiske sektorråd for at få større indflydelse på de sektorielle ændringer retter opmærksomheden mod videreuddannelse på alle niveauer, navnlig faglig videreuddannelse (CVET) - sammenkoblet med grundlæggende erhvervsuddannelse (IVET) - og andre former for udvikling og anerkendelse af kvalifikationer gennem hele livet.

1.9 EØSU foreslår at rette særlig opmærksomhed mod de sektorer, der indeholder stærke videnbaserede elementer, og som helst også er associeret med aspekter som f.eks. »en grøn økonomi«.

1.10 EØSU mener, at sektorrådene bør etableres på basis af de resultater, der er opnået i politiske processer som f.eks. **den europæiske referenceramme for kvalifikationer (EQR)**, det europæiske meritoverførselssystem (ECTS), det europæiske meritoverførselssystem for erhvervsuddannelse (ECVET), den europæiske referenceramme for kvalitetssikring (EQARF) og Europapass, og at de bør bidrage til videreudviklingen af disse systemer.

1.10.1 Man bør arbejde hen mod at harmonisere politikken for faglig videreuddannelse ved at anvende den åbne koordinationsmetode.

1.11 EØSU slår til lyd for, at de planlagte europæiske sektorråd etablerer et fast samarbejde med europæiske universiteter og højere læreanstalter, hvilket burde skabe en forbindelse mellem erhvervslivet og den akademiske forskning i erhvervsuddannelse. Forummet for dialogen mellem universiteterne og erhvervslivet har i den forbindelse vist fordelene ved et samarbejde mellem erhvervslivet og de højere læreanstalter ⁽²⁾.

⁽¹⁾ VET - vocational education and training.

⁽²⁾ Kommissionens meddelelse »Et nyt partnerskab til modernisering af universiteterne: EU-forummet for dialogen mellem universiteterne og erhvervslivet«, KOM(2009) 158 endelig, 2. april 2009.

1.12 I betragtning af **forbindelserne mellem de europæiske sektorråd** på den ene side og **CEDEFOP og Eurofound** (Det Europæiske Institut til Forbedring af Leve- og Arbejdsvilkårene), på den anden side påpeger EØSU, at der i forbindelse med fastlæggelsen af CEDEFOP's og Eurofound's opgaver bør tages højde for disse organers strukturelle og informationsbaserede støtte til sektorrådernes arbejde. Dette kræver, at der afsættes yderligere ressourcer til disse fonde.

1.13 EØSU anbefaler på det kraftigste, at sektorråd på såvel nationalt som europæisk niveau samarbejder og etablerer kontakt med **observatorier for beskæftigelse og kvalifikationer** og deres nationale og europæiske netværk. Dette gælder de råd, hvis interne struktur ikke omfatter sådanne observatorier. Det anbefales, at man i de medlemsstater, hvor der skal etableres sektorråd, yder støtte til etableringen af sådanne råd og deres netværkssamarbejde med regionale observatorier, hvor de ikke allerede findes.

1.14 Hvad angår **finansieringen af sektorrådernes etablering og drift** på EU-niveau, finder EØSU, at de nødvendige ressourcer bør øremærkes allerede i begyndelsen af arbejdet med at oprette sådanne råd. Der bør endvidere afsættes ressourcer til støtte for rådene og udvikling af de observatorier for arbejdsmarkedet og kvalifikationer, der samarbejder med rådene eller indgår i deres struktur.

1.14.1 EØSU anbefaler, at Kommissionen ved udformningen af pilotprojektet for europæiske sektorråd overvejer at etablere et begrænset antal råd i begyndelsen og ikke med det samme etablerer råd for ca. 20 sektorer. Dette skyldes budgetbegrænsninger. Det vil være lettere at sikre midler til oprettelse af 4-5 råd om året. En sådan mellemsigtet finansiel garanti for projektet, europæiske sektorråd, synes at have afgørende betydning.

1.15 EØSU **efterlyser en bedre faglig forvaltning**, når det gælder innovation på uddannelsesområdet. Forbedringer af EU's uddannelsessystemer er afgørende for at kunne øge beskæftigelsesniveauet og mindske uligheder. De institutionelle ændringer på uddannelsesområdet kan ikke holde trit med samfundets behov. Institutionerne er nødt til at **være opmærksomme på behovet for et tæt samspil mellem ændringer, innovation, almen og faglig uddannelse**.

1.16 EØSU slår til lyd for, at **almen og faglig uddannelse reintegreres i det virkelige liv** og bringes tættere på både borgernes behov og nye generationer af studerendes vaner.

2. Baggrund for den sonderende udtalelse

2.1 I sit brev af 29. juni 2009 anmodede Kommissionens næstformand, Margot Wallström, Det Europæiske Økonomiske og

Sociale Udvalg om at udarbejde en sonderende udtalelse om »*Tilpasning af kvalifikationer til behovene i erhvervsliv og tjenesteydelsessektorer under forandring – bidrag fra en eventuel etablering på EU-plan af sektorråd for beskæftigelse-kvalifikationer*«.

2.1.1 I brevet refereres til den nuværende krise og de foranstaltninger, der kan træffes for at sikre, at arbejdsmarkedet er tilpasset industriens behov, og at ændringer i service- og industrisektoren forvaltes på en mere social måde.

2.1.2 For at dette mål kan nås, skal nuværende og kommende arbejdstagere efter Kommissionens opfattelse udstyres med de kvalifikationer, som virksomhederne efterlyser for at kunne tilpasse sig til forandringerne. Dette var emnet for Kommissionens nylige meddelelse om »Nye kvalifikationer til nye job« (KOM(2008) 868 endelig), der havde til formål at identificere og vurdere kvalifikationsbehovet i Europa frem til 2020 samt udvikle evnen i EU til bedre at foregribe og matche kvalifikationer og job.

2.1.3 EØSU vedtog den 4. november 2009 en udtalelse om denne meddelelse ⁽³⁾.

2.2 Efter offentliggørelsen af Kommissionens meddelelse er der nu efter anmodning fra Kommissionen ved at blive gennemført en gennemførlighedsanalyse af etableringen af sektorråd for beskæftigelse-kvalifikationer på EU-niveau. EØSU havde under udarbejdelsen af denne udtalelse adgang til en foreløbig version af denne analyse ⁽⁴⁾.

3. Uddannelsesmæssige tendenser og innovationer i Den Europæiske Union

a) Behov for innovation i læringssystemer

3.1 For at udnytte potentialet i den europæiske arbejdsstyrke fuldt ud er det afgørende at styrke den menneskelige kapital. Dette er vigtigt set i forhold til beskæftigelsesniveauet og arbejdspladser, omstillingsevne - især i lyset af den nuværende økonomiske krise - og social samhørighed.

3.2 Borgernes behov for større mobilitet inden for Europa er en vigtig målsætning i Lissabontraktaten. For at arbejdstagerne kan blive mobile på tværs af grænserne og på tværs af erhvervene, er arbejdsgiverne nødt til at kunne sammenligne, hvad et potentielt nyt medlem af medarbejderstaben kan (resultater) med, hvad virksomheden har behov for at få udført. Dette er grundprincippet bag Kommissionens krav om »**Tilpasning af kvalifikationer til behovene i erhvervslivet**«.

⁽³⁾ EUT C 128 af 18.5.2010, s. 74

⁽⁴⁾ »Gennemførlighedsanalyse om etableringen af sektorråd for beskæftigelse-kvalifikationer på EU-niveau, situationsrapport« foretaget af ECORYS/KBA for Kommissionen, Generaldirektoratet for Beskæftigelse, Sociale Anliggender, Arbejdsmarkedsforhold og Ligestilling.

3.3 De europæiske sektorråd, der skal nedsættes, bør befordre udvikling af en tilgang, som anvender en fælles metode med udgangspunkt i de opgaver, der udføres (resultater) i virksomhederne, med det sigte at skabe et klart revisionsspor lige fra, hvad der gøres på arbejdspladsen og til den endelige faglige og almene uddannelse og kvalifikationer.

3.4 EØSU **efterlyser en bedre faglig forvaltning**, når det gælder innovation på uddannelsesområdet. Forbedringer af EU's uddannelsessystemer er afgørende for at kunne øge beskæftigelsesniveauet og mindske uligheder. De institutionelle ændringer på uddannelsesområdet kan ikke holde trit med samfundets behov. Institutionerne er nødt til at **være opmærksomme på behovet for et tæt samspil mellem ændringer, innovation og uddannelse**.

3.5 Innovation på uddannelsesområdet indgår i et vigtigt samspil med viden- og informationssamfundet. Uddannelsesinstitutionerne bør overveje og lægge vægt på nye former for læring. Nye læringsmetoder, herunder ikt-støttede kollaborative modeller, skal lette **koordineringen mellem områder for livslang læring** – som f.eks. voksenundervisning, videregående uddannelse, skoleundervisning og uformel læring – hvorved afstanden mellem institutionerne vil blive mindre.

3.6 Det er af strategisk betydning, at der **lægges større vægt på forudgående læring og certificering heraf**, især når det gælder om at motivere arbejdstagere til at udnytte mulighederne for livslang læring. Akkrediteringssystemer og erhvervsfaglige kvalifikationer bør i stigende grad knyttes til læringsresultater, og bureaukratiske barrierer bør mindskes.

3.7 **Uformel og ikke-formel læring** bør integreres i de forskellige politikker, idet det bør erkendes, at livslang læring er ved at blive en realitet – bl.a. takket være netværksbaseret digital og social læring.

b) *Behov for større inddragelse af de forskellige aktører*

3.8 Den nuværende globaliseringsproces og den rivende teknologiske udvikling har ført til problemer på arbejdsmarkedet, som hænger sammen med en kvalifikationskløft hos arbejdstagerne og behov for en bedre integration af uddannelse, erhvervsuddannelse og arbejde. Hvis de forskellige aktører i højere grad inddrages i livslang læring, vil det give bedre forudsætninger for at skabe, gennemføre og evaluere innovationer i læringssystemet og dermed sikre en mere effektiv forvaltning af den skiftende portefølje af kvalifikationer og færdigheder. **Det er i denne proces afgørende at øge videngrundlaget og bevidstgørelsen samt i højere grad at inddrage virksomhederne.**

3.9 Arbejdsgivere bør blive bedre til at acceptere, at videreuddannelse af arbejdsstyrken ikke kun bidrager til at opfylde de nuværende økonomiske krav, men også støtter denne proces som et værktøj til fremme af menneskelig kapital på mellemlangt og langt sigt.

3.10 Den værdi, der er forbundet med **udvikling af iværksætterånd**, bør i højere grad tages op til overvejelse. Arbejdstagernes fri bevægelighed og fremme af **arbejdskraftens mobilitet** bør nyde større anerkendelse, når det gælder om at fremme arbejdsmarkeder. Der bør være adgang til mere og bedre information om arbejdsmarkeder og udviklingstendenser og kvalifikationsbehov på disse arbejdsmarkeder samt **bedre rådgivnings- og støttetjenester** for jobsøgere.

c) *Mere virkelighedsnær almen og faglig uddannelse*

3.11 EØSU slår til lyd for, at **almen og faglig uddannelse reintegreres i det virkelige liv** og bringes tættere på både borgernes behov og nye generationer af studerendes vaner. Innovative former for uddannelse bør give mulighed for effektive investeringer i uddannelse og bringe læringsmulighederne tættere på erhvervslivet.

3.12 Der er behov for et skifte **fra kursusbaseret uddannelse til uddannelse, der tager sigte på læringsresultater og erhvervsfaglige kvalifikationer**.

3.13 Arbejde og læring overlapper i stigende grad hinanden i videnssamfundet. Alle former for **arbejdspladslæring** bør derfor fremmes. Der bør i den forbindelse først og fremmest lægges vægt på at **styrke den enkeltes motivation for at lære** og virksomheders indsats for at motivere deres medarbejdere til at lære.

4. **Sektorielle og horisontale råd på forskellige niveauer - baggrund** ⁽⁵⁾

4.1 Sektorielle og horisontale **råd** ⁽⁶⁾ har til formål at indsamle viden om den sandsynlige udvikling inden for **beskæftigelses- og kvalifikationsbehov** for dermed at kunne give input til politikudformningen. Rådernes arbejde kan begrænses til analyser, men kan også omfatte tilpasning og gennemførelse af politikker.

4.2 Disse råd opererer på en organiseret og konstant måde og udgør ligeledes en platform for de forskellige aktører, der er involveret i rådernes forvaltning. De vigtigste aktører omfatter offentlige organer, institutioner og myndigheder, arbejdsmarkedets parter, uddannelsesinstitutioner og forskningsinstitutioner.

4.3 Sektorrådene kan være organiseret på forskellige geografiske niveauer. De har til formål at undersøge ændringer i efterspørgslen efter kvalifikationer inden for en bestemt branche eller industrisektor eller en nærmere defineret gruppe af disse. I nogle tilfælde kan nationale sektorråd have regionale afdelinger.

(5) På basis af gennemførlighedsundersøgelsen (se fodnote 4).

(6) Hvis alle ansatte og virksomheder i et givent område er omfattet af rådets aktiviteter, kan rådet beskrives som horisontale (tværsektorielle).

4.3.1 Efter Dublinfondens opfattelse er det regionale eller sektorielle niveau afgørende for rådernes udformning. Fonden understreger, at råd på nationalt og europæisk niveau bør handle i overensstemmelse med subsidiaritetsprincippet. For at lette kommunikationen mellem de organer, der forvalter regionale/sektorielle råd, er det vigtigt at forsøge at udnytte eventuelle synergier, f.eks. med hensyn til overvågning og akademisk forskning.

4.4 Nogle råd på nationalt niveau står for grundlæggende erhvervsuddannelse og andre for faglig videreuddannelse og -undervisning. I nogle lande står de for begge, hvilket skaber synergivirkninger og gør det muligt at undgå overlapninger.

4.5 De råd, der blev undersøgt i gennemførelighedsanalysen, forfølger det samme generelle mål, nemlig at forbedre balancen mellem udbud og efterspørgsel på arbejdsmarkedet set fra et kvantitativt synspunkt (arbejdspladser) og et kvalitativt synspunkt (kvalifikationer og færdigheder). Der er dog forskelle på, hvordan dette generelle mål nås, og forskelle mellem de råd, der koncentrerer sig om grundlæggende erhvervsuddannelse på den ene side, og de råd, der står for faglig videreuddannelse og -undervisning på den anden. Dette gælder især lande, hvor uddannelse er opdelt i grundlæggende erhvervsuddannelse og erhvervsuddannelse.

4.6 I de fleste medlemsstater er det vigtigste mål med de **nationale horisontale** (tværgående) råd at identificere og udarbejde kvantitative analyser og prognoser for langsigtede arbejdsmarkedstendenser og fremsætte forslag til, hvordan man bør reagere på nye tendenser.

4.7 I mange tilfælde fokuserer **de horisontale råd** på såvel kvantitative som kvalitative spørgsmål. Medlemmerne af sådanne råd – f.eks. Danmarks rådgivende udvalg om uddannelse og erhvervsuddannelse – rådgiver på basis af arbejdsmarkedstendenser uddannelsesministeren i spørgsmål om fastlæggelse af nye kvalifikationer og kombination eller afskaffelse af eksisterende kvalifikationer, men også om generelle aspekter af erhvervsuddannelse som f.eks. koordinering af uddannelsesprogrammer.

4.8 I nogle medlemsstater har de regionale horisontale råd samme målsætninger som deres nationale modstykker. De indsamler regionale data til forskningsinstitutioner, så de kan vurdere behovet for fremtidige job og kvalifikationer. Det er interessant at se, hvordan nogle regionale horisontale råd gør deres bedste for at matche det fremtidige behov for kvalitative kvalifikationer med de nuværende kvantitative data om antallet af unge, der går i gang med en grundlæggende erhvervsuddannelse.

4.9 De nationale sektorielle råd, der står for grundlæggende erhvervsuddannelse, har først og fremmest til opgave at sikre, at nye arbejdstagere på arbejdsmarkedet, er udstyret med passende grundlæggende kvalifikationer.

4.10 De nationale sektorråd, der står for faglig videreuddannelse, har først og fremmest til opgave at opgradere de erhvervsaktives kvalifikationer. Med dette for øje indkredser rådene

arbejdstagernes uddannelsesbehov og udbyder selv uddannelse eller finansierer kurser, der afholdes af eksterne udbydere.

4.11 Nationale og regionale råd adskiller sig fra hinanden i kraft af de **opgaver**, som de varetager. Sektorielle og horisontale råd har f.eks. følgende opgaver:

- at analysere kvantitative arbejdsmarkedstendenser,
- at analysere kvalitative arbejdsmarkedstendenser,
- at foreslå politikker, der skal udfylde kvantitative huller,
- at foreslå politikker, der skal udfylde kvalitative huller,
- at foreslå opdateringer af processen med at erhverve kvalifikationer og opnå certificering,
- at støtte samarbejdet mellem virksomheder og udbydere af erhvervsuddannelse,
- at iværksætte (kvantitative og kvalitative) programmer og foranstaltninger med henblik på at udfylde hullerne.

4.11.1 Kun få sektorråd i medlemsstaterne udfører alle disse opgaver. Næsten alle sektorielle og horisontale råd gennemfører analyser af kvantitative og kvalitative arbejdsmarkedstendenser. Væsentligt færre sektorielle og horisontale råd fremsætter derudover politikforslag. De fleste råd gennemfører eller får udført forskningsopgaver.

4.11.2 Det er langt mere almindeligt, at rådene foretager analyser af kvalitative arbejdsmarkedstendenser og fremsætter forslag til politikker, der f.eks. sigter mod at udvikle programmer for faglig uddannelse, samt indkredser løsninger på kvalitative mangler. Mange råd er involveret i arbejdet med at støtte samarbejdet mellem virksomheder og udbydere af erhvervsuddannelse.

4.11.3 Nogle nationale råd har til opgave at gennemføre programmer og aktiviteter, der skal reducere manglen på kvalifikationer på arbejdsmarkedet. Regionale horisontale råd i navnlig de nye medlemsstater udarbejder politikforslag, der skal rette op på kvalitative mangler.

4.12 De instrumenter, der anvendes af de forskellige råd, matcher deres målsætninger og opgaver. Information om kvantitative og kvalitative arbejdsmarkedstendenser er særlig vigtig for rådene. Der er en generel tendens til, at denne information indsamles og analyseres af eksterne organisationer, med undtagelse af de tilfælde hvor rådene f.eks. omfatter et arbejdsmarkedsobservatorium.

4.12.1 Der bør skelnes mellem indsamling og analyse af arbejdsmarkedsdata på den ene side og vedtagelse af politiske beslutninger om, hvordan der skal reageres på arbejdsmarkedstendenser, på den anden.

4.13 Ledelsen i de sektorråd, der på nuværende tidspunkt opererer i EU og andre steder i verden, omfatter repræsentanter for arbejdsgivere (sædvanligvis i en ledende rolle) og ansatte, og i visse tilfælde repræsentanter for udbydere af uddannelse og myndigheder (lokale myndigheder, hvis der er tale om et regionalt råd). Enten etableres der en lille ledelse (for at styrke beslutningsprocessen) eller en større ledelse for at gøre den så repræsentativ som muligt. Medlemmer af et råds ledelse skal som hovedregel komme fra industrien og nyde betydelig anerkendelse i den pågældende sektor samt være troværdige.

4.13.1 I vurderingen af rådernes ledelse understreges det, at et råds dagsorden ikke bør omfatte spørgsmål om arbejdsrelationer, der henhører under sektordialogudvalget. Eftersom rådene tager sig af mange andre spørgsmål, der har betydning for arbejdsgivere og ansatte, medvirker de samtidig til at lette de spændinger, der opstår i den sociale dialog.

4.13.2 Sektorråd samarbejder ofte inden for rammerne af en organisation. I Canada varetages denne funktion af Alliancen af sektorråd, hvor der udveksles informationer og værktøjer og planlægges fælles procedurer, f.eks. når det gælder udvikling af nationale standarder for erhvervsuddannelse.

5. Særlige bemærkninger

Arbejdsmarkedsobservatorierne som en vigtig forudsætning for effektivt fungerende sektorråd

5.1 Forskellige arbejdsmarkedsobservatorier opererer i medlemsstaterne på nationalt, sektorielt og regionalt niveau. I nogle tilfælde indgår observatoriestrukturerne i eksisterende råd for beskæftigelse, eller også opererer de under et andet navn.

5.1.1 Disse observatorier har til opgave:

- at overvåge arbejdsmarkedstendenser og -politikker
- at indsamle, analysere og tolke data,
- at videregive data til brugerne alt efter behov.

5.1.2 Det er af afgørende betydning, at disse observatorier kobles sammen i nationale og internationale netværk. Observatorierne kan ikke arbejde isoleret fra hinanden på et europæisk og globalt marked, der er præget af fleksibilitet.

5.1.3 Hvert enkelt observatorium kan i kraft af sin rolle som et planlægningsværktøj til mere effektivt at foregribe ændringer på arbejdsmarkedet udvikles og spille en større rolle, hvis det, når det fokuserer på egne målsætninger, samtidig opretholder en regelmæssig og systematisk kontakt med andre observatorier.

5.2 Observatorierne for beskæftigelse-kvalifikationer har til opgave at indsamle strategisk information til forskellige aktører, der berøres af ændringer. Ud over arbejdsmarkedets parter og regeringsorganer er der her tale om små og mellemstore virksomheder, uddannelsesinstitutioner, lokale myndigheder, arbejdsformidlinger og erhvervsstøttetjenester.

5.3 Et arbejdsmarkedsobservatorium bør bl.a.:

- indkredse prioriteter på uddannelsesområdet og sikre et mere effektivt samspil mellem udvikling af kvalifikationer og oprettelse af arbejdspladser,
- overvåge arbejdsmarkedets udvikling og behov,
- analysere statistikker over beskæftigelse og uddannelse,
- oprette informationstjenester og en tjeneste, der skal lette overgangen fra uddannelse til arbejde, med det vigtigste mål at:
- Overvåge de almene og erhvervsfaglige uddannelsesveje, der fører til job,
- identificere ændringer og gensidige afhængighedsforhold mellem udbud og efterspørgsel i de forskellige økonomiske sektorer og erhverv,
- koordinere forskningsprojekter og undersøgelser og medvirke til at fremme innovation og udviklingspolitik,
- formidle information om beskæftigelse og kvalifikationer blandt forskellige målgrupper.

5.4 Et observatorium kan gennemføre systematiske arbejdsmarkedsanalyser på nationalt, lokalt og sektorielt niveau. Det gennemfører komparative analyser på sektorielt niveau og undersøger behovet for diverse fag og specialiseringer på regionalt, lokalt og sektorielt niveau med henblik på at fastsætte den fremtidige efterspørgsel efter kvalifikationer.

5.5 Observatorier kan udføre følgende opgaver for at støtte og supplere sektorielle og horisontale råd for arbejdsmarked-kvalifikationer:

- gennemføre og analysere prognoser for sociale og økonomiske ændringer på nationalt, sektorielt og regionalt niveau, hvilket giver mulighed for at identificere og definere nye job i særligt udsatte sektorer eller regioner,
- opdatere definitionerne af traditionelle sektormønstre med henblik på en mere effektiv tilpasning af arbejdstageres kvalifikationer,
- fremme udviklingen af partnerskaber, når det gælder ændringer og innovative aktiviteter ved:
- at oprette netværk, der samler andre observatorier og aktører,

- at udvikle strategier for faglig videreuddannelse,
- at levere rådgivningstjenester inden for erhvervsuddannelse,
- at udarbejde uddannelsesprogrammer med udgangspunkt i virksomhederne, sektorerne og de lokale beskæftigelsesinitiativer.

5.6 Arbejdsmarkedsobservatorier, der samler forskellige aktører, bør også deltage i debatten mellem interesserede parter, f.eks. sektorielle og horisontale beskæftigelsesråd, om den økonomiske udvikling på europæisk, nationalt, sektorielt, regionalt og lokalt niveau. Observatorierne spiller en særlig vigtig rolle, når det gælder om at identificere nye job og at forstå nye økonomiske aktiviteter, beskæftigelsesmønstre og kvalifikationer.

5.7 Hvad angår det nuværende forhold mellem sektorråd og arbejdsmarkedsobservatorier, findes der i mange EU-lande (f.eks. Frankrig og Sverige) sektoropdelte arbejdsmarkedsobservatorier, som

indkredser sektorens uddannelsesbehov på vegne af nationale sektorråd for erhvervsfaglige grunduddannelser (I Frankrig foretager observatoriet sådanne undersøgelser på vegne af udvalget for midler til faglig uddannelse i de enkelte sektorer (7)).

5.7.1 På foranledning af regionale horisontale råd udpeger regionale arbejdsmarkedsobservatorier i visse medlemsstater sektorer, der enten er i vækst eller tilbagegang. Resultatet af dette analysearbejde er nogle mere omfattende og sammenhængende oplysninger, som de regionale myndigheder, arbejdsmarkedsparterne og uddannelsesudbydere tager med i betragtning, når de diskuterer, hvilke typer erhvervsfaglige og grundlæggende erhvervsfaglige uddannelser, der er behov for i den vifte af uddannelser, der tilbydes af de regionale uddannelsesinstitutioner.

5.7.2 Hvad angår de planlagte europæiske sektorråd, mener EØSU, at den rolle, der spilles af de europæiske observatorier, som de samarbejder med, kunne spilles af Dublin-instituttet (Eurofound) og Cedefop, navnlig i forbindelse med pilotprojekterne. I fremtiden kunne de europæiske sektorråd samarbejde med supranationale netværksstrukturer af arbejdsmarkedsobservatorier.

Bruxelles, den 17. februar 2010

Mario SEPI
Formand
for Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

(7) På basis af gennemførlighedsundersøgelsen (se fodnote 4).